

Miljøministeriet
Miljøstyrelsen

Strategisk miljøvurdering Natura 2000-plan 2022-2027

Sepstrup Sande, Vrads Sande, Velling Skov og
Palsgård Skov

Natura 2000-område nr. 53

Habitatområde H49

Fuglebeskyttelsesområde F34

November 2021

Udgiver: Miljøstyrelsen
Redaktion: Miljøstyrelsen Midtjylland

Forsidefoto:
Indlandsklitter i Vrads Sande.
Fotograf: Miljøstyrelsen Midtjylland

ISBN: 978-87-7564-501-5

Indhold

1. Miljørapport for Forslag til Natura 2000-plan 2022-2027	4
1.1 Ikke teknisk resumé.....	4
1.2 Planens indhold, hovedformål og andre relevante planer	5
1.2.1 Anden lovgivning	6
1.2.2 Andre relevante planer	6
1.3 Nuværende naturtilstand i Natura 2000-området og Nul-alternativ	8
1.3.1 Nuværende naturtilstand jf. basisanalysen.....	8
1.4 Den sandsynlige væsentlige indvirkning på miljøet	13
1.4.1 Flora, fauna og biologisk mangfoldighed.....	13
1.4.2 Befolkningen	14
1.4.3 Menneskets sundhed	14
1.4.4 Jordbund, vand, luft og klimatiske faktorer	15
1.4.5 Materielle goder og kulturarv	15
1.4.6 Landskab.....	15
1.4.7 Arter	16
1.4.8 Fredninger, fredede områder og vildtreservater	16
1.5 Eksisterende miljøproblemer	16
1.5.1 Planens påvirkning af truslerne i området	17
1.6 Internationale miljøbeskyttelsesmål.....	18
1.7 Planens indvirkning på miljøet.....	18
1.8 Foranstaltninger der modsvarer negativ indvirkning på miljøet	21
1.9 Miljøvurderingens gennemførelse og grundlag for prioriteringer og valg.....	22
1.10 Overvågning	25

1. Miljørapport for Forslag til Natura 2000-plan 2022-2027

Den enkelte Natura 2000-plan er ifølge lovbekendtgørelse nr. 1976 af 27. oktober 2021 om miljøvurderinger af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM) underlagt krav om miljøvurdering. SMV rapporten skal indeholde oplysninger, der følger af lovens bilag 4.

Natura 2000-planen er en overordnet statslig plan, som skal gennemføres gennem kommunale og andre ansvarlige myndigheders handleplaner, der har fokus på forventede forvaltningsindsatser og initiativer, fordeling af indsatser mellem ansvarlige myndigheder og tidsfølgen for gennemførelsen. Der kan således ikke i forbindelse med den statslige plan foretages en konkret vurdering af indsatsernes miljøpåvirkning, da de statslige Natura 2000-planer ikke fastlægger, hvor den konkrete indsats skal gennemføres.

Natura 2000-område nr. 53, Sepstrup Sande, Vrads Sande, Velling Skov og Palsgård Skov består af habitatområde nr. 49 Sepstrup Sande, Vrads Sande, Velling Skov og Palsgård Skov og fuglebeskyttelsesområde nr. 34 Sepstrup Sande, Vrads Sande, Velling Skov og Palsgård Skov.

Natura 2000-området er ikke placeret nær den danske grænse, men på udpegningsgrundlaget for området findes en række ynglefugle, som bevæger sig på tværs af landegrænser. Området er karakteriseret ved de store søer og de store mosaikagtige forekomster af hede- og indlandsklitnaturtyper, moser og bøgeskove som tilsammen udgør ynglelokaliteter for en række ynglefugle som hvepsevåge, hedelærke, rødrygget tornskade, trane og natravn.

Natura 2000-området bidrager til at sikre eller genoprette levesteder for en levedygtig bestand af de udpegede arter på nationalt niveau. Indsatsprogrammet i Natura 2000-planen består udelukkende af forskellige tiltag som hedepleje, afgræsning, udtagning af lavbundsarealer, rydning, ophør af drift i forbindelse med udlægning af urørt skov og bekæmpelse af invasive arter, og indsatserne forventes at kunne hjælpe til med at sikre og have gavnlig effekt på de nævnte ynglefuglebestande som bevæger sig over landegrænser fx. mod overvintringspladser i Afrika.

1.1 Ikke teknisk resumé

Natura 2000-planen medvirker til at sikre, at arter, fugle og naturtyper, som er omfattet af udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området på sigt opnår gunstig bevaringsstatus på biogeografisk niveau. Derudover har de planlagte indsatser en positiv effekt for den øvrige natur, fugle og arter, der findes i området, og Natura 2000-planen medvirker således til at sikre den biologiske mangfoldighed generelt.

Natura 2000-planen for området beskriver overordnet set et program for en plejeindsats, som skal medvirke til at sikre eksisterende beskyttede naturtyper og arter på udpegningsgrundlaget.

En realisering af indsatsprogrammet sikrer synergi til evt. indsatser for øvrige naturtyper og levesteder for arter på udpegningsgrundlaget og forventes ligeledes at have gavnlig effekt på andre arter, som anvender området.

Indsatsprogrammet i Natura 2000-planen har fokus på at sikre synergieffekter, skabe større sammenhæng i naturen og sikre en mere naturlig dynamik i områderne fx ved at sikre en mere

hensigtsmæssig hydrologi og udvidelse af arealer med urørt skov. Dette kan ske gennem eksisterende og kommende tilskudsordninger vedr. plejeindsatser og lavbundsarealer og aftaler om udlægning af urørt skov.

Indsatsen beskrevet i planen medvirker ligeledes til at bekæmpe invasive arter, ligesom den bidrager til at skabe flere muligheder for naturoplevelser for lokalbefolkningen i området. Mere sammenhæng i naturen kan bl.a. realiseres vha. tilskudsordninger til sikring af pleje samt omlægning af lavbundarealer til naturarealer. Udtagning af lavbundsarealer vil desuden sikre, at CO₂ bindes i jorden, og indsatsen forventes dermed have en positiv klimaeffekt.

1.2 Planens indhold, hovedformål og andre relevante planer

Indhold

Natura 2000-planen består af målsætninger for det enkelte Natura 2000-område og områdets udpegningsgrundlag, samt et indsatsprogram, der angiver retningslinjer for planens gennemførelse i planperioden 2022-2027. Målsætningerne består af overordnede målsætninger for hele Natura 2000-området samt konkrete målsætninger og afvejning af modstridende naturinteresser. Retningslinjerne om naturområdernes forvaltning i indsatsprogrammet, har både konkret og generel karakter. Endelig indeholder Natura 2000-planen et oversigtsskema, der viser naturtyper og arter på områdets udpegningsgrundlag.

Hovedformål

For området findes følgende overordnede målsætninger i forslag til Natura 2000-planen.

Naturtyper og arter på udpegningsgrundlaget skal bidrage til at opnå gunstig bevaringsstatus på biogeografisk niveau. Målet er, at området udgør et stort naturområde med veludviklede natursammenhænge og med udbredte levesteder for områdets arter. Områdets hedenatur og skovnatur opnår kontinuitet og sammenhæng, og det samlede areal med skovnaturtyper i fri dynamik forøges væsentligt.

De våde naturtyper, der er knyttet til de lavtliggende arealer og til ådalene og deres vandløb og søer, sikres, og vandløb med vandplanter (3260) sikres kontinuitet og høj grad af naturlig dynamik. Det samme gælder tilknyttede arter som blank seglmos, odder, bæklampret og damflagermus. Specielt sikres områdets betydelige forekomst af lobeliesøer (3110) en fortsat artsrig undervandsvegetation, og småsøerne, herunder søbred med småarter (3130) sikres som velegnede levesteder for stor vandsalamander.

Områdets kombination af store hede-, mose- og skovområder sikres som levesteder for de betydelige forekomster af ynglefugle i området. Arterne stor hornugle og sortspætte yngler i de store, uforstyrrede skovpartier, hedelærke på hedearealer, natravn i overgangszonerne mellem hede og skov og rødrygget tornskade på heder med spredt bevoksning af især ene.

Specielt naturtyperne indlandsklit med lyng og revling (2320), græs-indlandsklit (2330), våd hede (4010), tør hede (4030), enekrat (5130), tørvelavning (7150), kildevæld (7220) og bøg på mor med kristtorn (9120), der har biogeografisk store forekomster i området, sikres og udvides, hvor de naturgivne forhold gør det muligt. De udgør fortsat et stort, sammenhængende areal med plads til mosaiknatur og en naturtypekarakteristisk flora og fauna.

Naturtyper med stærkt ugunstig bevaringsstatus prioriteres også højt. Dette gælder ovennævnte naturtyper samt artsrige, sure overdrev (6230), tidvis våd eng (6410), rigkær (7230) og alle skovnaturtyper.

Aktiv højmosse (7110), som har en særlig forekomst i Danmark, og hængesæk af tørvemosser (7140) sikres og prioriteres på bekostning af nedbrudt højmosse (7120) og skovbevokset tørvemosse (91D0) opstået ved tilgroning af tidligere lysåben mosse.

Områdets økologiske integritet sikres i form af en for naturtypen eller arternes levesteder hensigtsmæssig drift/pleje og hydrologi, en lav næringsstofbelastning og gode sprednings- og etableringsmuligheder for arterne. Den økologiske integritet sikres derudover ved god vandkvalitet gennem reduceret tilførsel af næringsstoffer og miljøfarlige stoffer, hvilket reguleres gennem vandområdeplanerne.

1.2.1 Anden lovgivning

Natura 2000-planen er bindende for myndighederne. Det vil sige, at alle myndigheder skal lægge Natura 2000-planen til grund i arealdrift på egne arealer, naturforvaltning eller ved udøvelse af deres beføjelser i henhold til lovgivningen i øvrigt. Offentlige lodsejere er bundet af planens målsætninger og kan vælge at gennemføre disse direkte i egne drifts- og plejeplaner. På lovområder som f.eks. fiskeriloven og vildtforvaltningsloven, hvor staten er myndighed, kan der følges op med nationale strategier.

Natura 2000-planen tilsidesætter ikke øvrig lovgivning, og den indsats, som iværksættes for at sikre planens gennemførelse, skal have de fornødne tilladelser, dispensationer m.v., på grundlag af konsekvensvurderinger, hvor dette er nødvendigt i henhold til lovgivningen herom. I det omfang, indsatsen entydigt kan defineres som nødvendig for lokalitetens forvaltning, er en konsekvensvurdering efter habitatdirektivet ikke påkrævet, men der kan kræves tilladelse eller godkendelse efter anden lovgivning.

Der er ikke gennemført vurdering i henhold til habitatdirektivets artikel 6.3 af de enkelte Natura 2000-planer, idet planer, som direkte er forbundet med eller nødvendige for Natura 2000-områdets forvaltning, ikke er omfattet af kravet om screening og evt. konsekvensvurdering.

1.2.2 Andre relevante planer

Anden generations Natura 2000-planer for 2016-2021 blev vedtaget i april 2016, og de opfølgende kommunale handleplaner blev endeligt vedtaget i foråret 2017.

Første generations Natura 2000-planer (2010-2015) fastlagde rammerne for en række grundlæggende indsatser, som f.eks. rydninger, forbedrede hydrologiske forhold og iværksættelse af plejetiltag. Disse indsatser blev fastholdt og videreført i anden generations Natura 2000-planer (2016-2021). I tredje generation Natura 2000-planer igangsættes nye indsatser med særlig fokus på fortsat pleje til sikring af beskyttede naturtyper, fugle og arter, sikring af naturlig dynamik og større sammenhængende arealer fx udlægning af arealer til urørt skov, udtagning af lavbundsjord og ved at sikre en mere hensigtsmæssig hydrologi.

Natura 2000-planer, som omfatter fredskovpligtige arealer, og dermed er omfattet af skovloven, skal revideres med 12 års mellemrum, jf. skovlovens § 16, stk. 2. Det betyder således, at Natura 2000 skovplanerne, som er en del af 1. generations Natura 2000-planer, er gældende fra 2010 til udgangen af 2021 og at der i forbindelse med udarbejdelse af tredje generations Natura 2000-planer, også vil ske en revision af den del af Natura 2000-planerne, som omfatter fredsskovpligtige arealer.

Vandområdeplaner og EU's havstrategi

N53 er beliggende i vandområdedistrikt Jylland og Fyn. Vandområdets økologiske og kemiske tilstand fremgår af vandområdeplanen for området.

For de Natura 2000-områder som også er omfattet af en vandområdeplan og Danmarks Havstrategi, er målsætninger og retningslinjer for indsatser om vandkvalitet, næringsstoffer, miljøfremmede stoffer, hydrologi og fysiske forhold samlet i vandområdeplanen og/eller i basisanalysen med tilhørende indsatskatalog og havstrategien. Disse mål og indsatser vil bidrage til at forbedre vandmiljøet og vandkvaliteten i Natura 2000-områderne og understøtte Natura 2000-planens målsætninger.

Landsplandirektiver og kommuneplaner

Natura 2000-områderne, der er udpeget i medfør af miljømålsloven, skal fremgå af landsplandirektiver og kommuneplaner. I henhold til Bekendtgørelse om planlægning nr. 1157 af 1. juli 2020, må kommuneplaner ikke stride mod en Natura 2000-plan, jf. lov om miljømål m.v. for internationale naturbeskyttelsesområder (miljømålsloven), en handleplan efter samme lovs § 46 a eller regler udstedt i medfør af samme lovs § 36, stk. 3, eller stride mod en Natura 2000-skovplan, jf. kapitel 4 i lov om skove. Af redegørelsen til planforslag, der ikke er direkte forbundet med eller nødvendig for et Natura 2000-områdes forvaltning, skal jf. bekendtgørelse om administration af planloven i forbindelse med internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter, indgå en vurdering af planforslagets virkninger på området under hensyn til områdets bevaringsmålsætninger.

Klimasikring

Regeringen har i december 2012 udgivet en handlingsplan for klimasikring af Danmark. Planen indeholder en lang række regeringsinitiativer, der skal medvirke til at skabe bedre rammer for klimatilpasningen lokalt. De enkelte kommuner har udarbejdet en klimatilpasningsplan. En vurdering af samspillet mellem den kommunale klimatilpasningsplan og Natura 2000-planen forudsætter kendskab til, hvor de forudsatte indsatser i Natura 2000-planen konkret vil blive gennemført sammenholdt med de indsatser, der skal gennemføres som led i klimatilpasningsplanen.

Kommunal klimatilpasningsplan

Såfremt konkrete projekter som led i den kommunale klimatilpasningsplan kan påvirke udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området væsentligt, skal der gennemføres en konsekvensvurdering af projektet, inden det kan gennemføres. Dette gælder dog ikke, hvis projektet gennemføres som led i Natura 2000-planen og dermed har som delformål at sikre, at naturtyper og arter opnår gunstig bevaringsstatus.

Natur- og Biodiversitetspakke

I december 2020 blev der indgået aftale om Natur- og biodiversitetspakken, som har til formål at fremme natur og biodiversitet i Danmark og bidrage til at bremse naturens tilbagegang. Natur- og biodiversitetspakken skal gennemføres i perioden 2021-2024. Med Natur- og Biodiversitetspakken er der bl.a. afsat midler til udpegning af naturnationalparker, udlægning af urørt skov, forbedring af havmiljøet og udarbejdelse af strategi for forvaltning af truede arter.

Det fremgår af Lov om naturnationalparker, at ansøger, i forbindelse med ansøgningsfasen til etablering af naturnationalparken, skal udarbejde en projektbeskrivelse for etablering af naturnationalparken, samt en forvaltningsplan for området. Planen skal tage højde for internationale naturbeskyttelseshensyn, herunder skal det fremgå af redegørelsen, om forvaltningsplanens gennemførelse er afhængig af tilladelser, godkendelser eller dispensationer ligesom der skal indgå en beskrivelse af nuværende status for naturen i området. Forvaltningsplanen er tiltænkt at skulle sikre en vildere naturforvaltning, bl.a. i Natura 2000-områder. Det fremgår i den forbindelse af lov om naturnationalparker, at det forudsættes, at den vildere naturforvaltning er i overensstemmelse med bevaringsmålsætninger i Natura 2000-planen for berørte områder.

Forbud mod gødskning, sprøjtning og omlægning af §3-arealer

Pr. 1. juli 2022 træder et forbud mod sprøjtning, gødskning og omlægning af § 3-arealer i kraft. Forbuddet vil gælde alle arealer, der er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, stk. 2 og 3 og vil i praksis hovedsageligt have betydning for ferske enge og strandenge, hvor der i dag kan være en lovlig drift med sprøjtning, gødskning og/eller omlægning. For de øvrige § 3-beskyttede naturarealer gælder der som udgangspunkt allerede et sådant forbud. En delmængde af de § 3 strandenge kan også være kortlagt som habitatnatur, mens de ferske enge ikke har en tilsvarende habitatnaturtype. Lovændringen forventes at have en gavnlig synergieffekt på Natura 2000-områderne, herunder evt. fugle og arter på udpegningsgrundlaget, samt de kortlagte habitatnaturtyper, både i form af en direkte effekt på de kortlagte strandenge og indirekte ved at mindske eventuel randpåvirkning.

1.3 Nuværende naturtilstand i Natura 2000-området og Nulalternativ

I basisanalysen, der danner grundlag for Natura 2000-planen, er der foretaget en nærmere gennemgang af den nuværende naturtilstand i området.

1.3.1 Nuværende naturtilstand jf. basisanalysen

Tør hede (4030) er den mest udbredte lysåbne naturtype i området og findes ofte i mosaik med våd hede. Tilstanden er god på ca. 75 % af arealet grundet gode strukturer mens den på de resterende 25 % er tilstanden langt overvejende moderat. Den moderate tilstand kan til dels skyldes tilgroning med vedplanter og invasive arter og stedvis en høj dækning af mellemhøje græsser og urter.

Revling-indlandsklit (2320) er den næstmest udbredte naturtype i området. Knap 40 % af arealet med naturtypen er i god-høj tilstand mens ca. 60 % er i moderat tilstand. Den moderate tilstand skyldes overvejende et moderat artsindeks (lavt artsindhold/forekomst af problemarter) og tilgroning med vedplaner og invasive arter.

Surt overdrev (6230) er kortlagt spredt mange steder i området. Omkring halvdelen af arealerne er i god tilstand grundet drift og heraf følgende gode strukturer. På den anden halvdel af arealerne som kun er i moderat tilstand er der typisk problemer med både arter og strukturer, især i form af for høj vegetation grundet manglende drift.

Over 4/5 af arealerne men våd hede (4010) er i god-høj tilstand grundet gode strukturer og drift på store arealandele. På de resterende knap 20 % er tilstanden langt overvejende moderat. Her er det et moderat artsindeks (lavt artsindhold/forekomst af problemarter) samt tilgroning med vedplanter herunder invasive arter, som er årsagen til tilstanden.

Natura 2000-området indeholder relativt store og vigtige forekomster af hængesæk (7140) ofte i mosaik med kildevæld og rigkær. Over 75 % af arealet med naturtypen er i god-høj tilstand grundet gode strukturer. Knap 1/4 er i moderat tilstand, hvilket bl.a. skyldes tilgroning med vedplanter samt stedvis dominans af middelhøje og høje græsser/urter.

Naturtilstand for enekrat (5130) er god på næsten alle de kortlagte arealer. Strukturerne er generelt gode med lav vegetation mellem enebærbuskene, begrænset tilgroning med invasive arter og ingen påvirkninger fra landbrugsdrift.

Godt halvdelen af arealet med rigkær (7230) er i god naturtilstand grundet gode strukturer med baggrund i drift. Resten af de kortlagte arealer er i moderat naturtilstand. Der er mange steder registreret tilgroning med høje græsser og urter som følge af manglende drift og som trækker naturtilstanden ned.

Der er kortlagt mange forekomster af kildevæld (7220) i området, både græsningsbetingede og skovkildevæld, hvoraf de sidstnævnte er flest men ret små. Naturtilstanden god på næsten alle kortlagte arealer trods nogen tilgroning i høje græsser som følge af at over 90 % af arealerne er uden drift. Kildevældene i skov er overvejende i moderat-ringe tilstand, hvilket typisk skyldes de naturgivne forhold i form af skyggepåvirkning.

Nedbrudt højmoser (7120) og aktiv højmoser (7110) forekommer flere steder i Natura 2000-området. Godt 75 % af den nedbrudte højmoser er i god-høj tilstand og knap 25 % er i moderat-dårlig tilstand. Forekomsterne af nedbrudt højmoser i god-høj naturtilstand er domineret af tørvemosser og under udvikling mod aktiv højmoser, men endnu uden – eller kun med sporadisk – forekomst af de arter af tørvemos, som er karakteristiske for aktiv højmoser. På arealerne i moderat-dårlig tilstand er der både et moderat-dårligt artsindeks (fravær af veludviklet højmoservegetation/forekomst af problemarter) og typisk også et moderat-ringe strukturindeks. Det skyldes bl.a. tilgroning med en for høj græs-/urtevegetation samt vedplanter, bl.a. som følge af udtørring pga. afvanding eller tidligere tørvegravning. På arealerne med aktiv højmoser er 28 % i god tilstand, mens 72 % er i moderat-ringe tilstand. De aktive højmoser har ikke væsentlige problemer med hydrologien og er præget af eller domineret af tørvemosser, og knap 2/3 af arealet har en god strukturtilstand. Den moderate-ringe tilstand skyldes hovedsagligt et moderat-dårligt artsindeks bl.a. som følge af tilstedeværelse af invasive arter, men på ca. halvdelen af disse arealer er der også strukturelle problemer bl.a. i form af tilgroning.

Naturtilstanden af tidvis våd eng (6410) er god på ca. 90 % af arealerne mens den er moderat på resten. På de fleste forekomster er strukturerne gode men der er også forekomster hvor der er kraftig tilgroning med høj græs-/urtevegetation, vedplanter og invasive arter samt afvandingsproblemer.

Områdets tørvelavninger (7150) hører til landets bedste. Naturtilstanden er god-høj grundet veludviklet vegetation og gode strukturer.

Områdets to forekomster med græs-indlandsklit (2330) er i moderat tilstand grundet høj dækning af vedplanter eller forholdsvis lukket vegetation.

I bøg på mor med kristtorn (9120), har Miljøstyrelsen registreret over 10 store træer/ha på over 70 % af arealet, og 1-10 store træer/ha på størsteparten af den resterende del af arealet. Der er samtidig registreret forekomst af 1-5 stk. stående dødt ved pr. ha på størsteparten af arealet, og for godt 1/4 af arealet er der registreret mere end 5 stk/ha. Af liggende dødt ved er der registreret 1-5 stk. liggende dødt ved pr. ha på halvdelen af arealet, og mere end 5 stk/ha på godt 40 % af arealet.

I skovbevokset tørvemoser (91D0) er der ved seneste kortlægning registreret 1-5 store træer/ha på ca. 3/4 af arealet. Der er registreret 1-5 stk. af både stående og liggende dødt ved pr. ha på størsteparten af arealet.

I stilkeke-krat (9190) er der ved seneste kortlægning registreret 1-5 store træer på 3/4 arealet. Der er registreret 1-5 stk. stående dødt ved pr. ha på omkring halvdelen af arealet og over 5 stk/ha på knap en fjerdedel. Af liggende dødt ved er der registreret 1-5 stk. liggende dødt ved pr. ha på godt halvdelen af arealet og over 5 stk/ha på ca. 1/3.

I bøg på mor (9110) er der ved seneste kortlægning registreret 1-5 store træer/ha på godt 1/3 og 6-10 store træer/ha på ca. 1/3 af arealet. Der er fundet 1-5 stk. af både stående og liggende dødt ved pr. ha på hele arealet.

I elle- og askeskov (91E0) er der registreret under 1 stort træ/ha på størsteparten af arealet. Der er registreret 1-5 stk. af både stående og liggende døde træer pr. ha på størsteparten af arealet.

I bøg på muld (9130) er der registreret 1-5 store træer/ha, og 1-5 stk. af både stående og liggende døde træer pr. ha.

I ege-blandskov (9160) er der registreret 6-10 store træer/ha, og 1-5 stk. af både stående og liggende døde træer pr. ha.

I Natura 2000-området er der kortlagt 20 småsøer med habitatnaturtypen næringsrig sø (3150). De er tilstandsvurderet med hhv. 2 i høj tilstand, 14 i god tilstand og 3 i moderat tilstand. Derudover findes der en sø i området uden tilstandsvurdering. Søerne i høj og god tilstand er generelt præget af en udbredt undervands- og flydebladsvegetation, næringsfattige forhold med en lav forekomst af trådalger samt en lav påvirkning fra jordbrugsdrift. Søerne i moderat tilstand er generelt mere påvirket af jordbrugsdrift, og søerne mangler i flere tilfælde en 10 m bræmme mod bredzonen. I området er der yderligere kortlagt 18 søer med habitatnaturtypen brunvand sø (3160) i høj tilstand. Derudover findes der en sø i området uden tilstandsvurdering. Søerne i høj og god tilstand er generelt præget af en udbredt undervands- og flydebladsvegetation med gode rentvandsarter, næringsfattige forhold med en lav forekomst af trådalger, en lav påvirkning fra jordbrugsdrift samt et lavt græsningstryk.

I området er der yderligere kortlagt 6 småsøer med habitatnaturtypen søbred med småurter (3130). De er tilstandsvurderet med hhv. 1 i høj tilstand, 1 i god tilstand, 2 i moderat tilstand og 2 i ringe tilstand. Søerne i høj og god tilstand er generelt præget af artsrige bredzoner med spredte karakteristiske amfibiske planter samt en stor dækning af en artsrig undervandsvegetation. Derudover er søerne næringsfattige med en lav forekomst af trådalger samt en lav påvirkning fra jordbrugsdrift. Søerne i moderat tilstand og ringe tilstand har generelt en mindre udbredelse af amfibiske planter samt en mindre udbredt øvrig submers vegetation, og de har generelt en større forekomst af trådalger som indikerer næringsstofforføring.

I området er der yderligere kortlagt 2 småsøer med habitatnaturtypen lobeliesø (3110) i høj tilstand. Kong Sø (3,3 ha) er domineret af rosetplanterne strandbo og tvepibet lobelie ud til 1-1,5 meters dybde, og sortgrøn brasenføde dominerer i 2-3 meters dybde. Der er en spredt forekomst af trådalger i Kongsø, især i områder med blød bund. Kun halvdelen af arealerne, der ligger ned til Kong Sø, er tilplantet med nåleskov, mens den anden halvdel er lyngdækket. Snabe Igelsø (3,3 ha), er en næringsfattig, dyb sø, der ligger i Snabegård Skov vest for Bryrup i Silkeborg Kommune. Søen har ingen overfladiske tilløb eller afløb og modtager primært vand fra grundvandsmagasinerne og diffus overfladisk tilstrømning fra skrænter omkring søen. Søen har været påvirket af forurening fra nedbør og stormfald af skovområder, hvilket medførte faldende pH, stigende kvælstofindhold og mere brunt vand i 1980'erne og 1990'erne. I de senere år er nedbøren blevet mindre sur, pH i søen er stigende og kvælstofindholdet faldende. Søen har et lavt klorofylindhold og en sigtdybde på 4,4 m. På grund af den gode sigtdybde er der mange undervandsplanter, som gror ud til ca. 4 meters dybde. Søen har dominans af rosetplanterne strandbo og tvepibet lobelie og andre planter som kun findes i de næringsfattige søer, nemlig, sekshannet bækarve, liden siv og kransnålalger.

I området er der yderligere kortlagt en småsø med habitatnaturtypen kransnålalge-sø (3140) i moderat tilstand. Søen er præget af en artsrig udbredt undervandsvegetation med få spredte forekomster af kransnålalger, en høj andel af rodfæstede flydeblade, ingen trådalger samt en lav påvirkning fra jordbrugsdrift. Søen er desuden præget af brednære vedplanter som skygger for vandfladen.

I området er der desuden kortlagt 10 søer over 5 ha. Søerne er naturtypebestemt med hhv. 5 søer som lobeliesø (3110), en sø som søbred med småurter (3130) og 3 søer som næringsrig sø (3150). For den sidste sø er naturtypen ukendt.

I området er der registreret 21 km vandløb med naturtypen vandløb med vandplanter (3260). Naturtypen findes i en række forskellige vandløb inden for Natura 2000-området. I en nogle vandløb er vandløbskvaliteten overordnet set god fx. i Boest Bæk og Lystrup Å. I Skærbæk, Mattrup Å og Lillebæk og store dele af Salten Å er vandløbskvaliteten høj, og der findes i disse vandløb en veludviklet rentvandskrævende smådyrsfauna, der er karakteristisk for hele rene vandløb. De mange vandløb inden for området er også levested for de to andre vandløbstilknyttede arter bæklampret og odder på Natura 2000-områdets udpegningsgrundlag.

I dette område findes tre kendte bestande af blank seglmos i Ansø Enge, de er senest overvåget i 2019, mens voksestederne blev vurderet i 2015.

I den østlige side af Ansø Enge har en stor bestand været overvåget i en årrække, mens en hidtil overset bestand nord herfor først blev fundet i 2019. Desuden findes en stor bestand ved Blæsbjerg i den vestlige side af Ansø Enge.

Alle bestande vurderes at være stabile. På voksestederne blev der i 2015 registreret dominans af bladmosser, tørvemosser og middelhøj græs/urtevegetation. Der er ikke registreret tegn på afvanding, og trusler fra tilgroning med høje urter og vedplanter vurderes af være lav. Lokaliteten er uden drift, men en stor bestand af kronstyr færdes i området og er med til at skabe naturlig dynamik. På grund af de meget våde og næringsfattige forhold sker evt. tilgroning meget langsomt, og der vurderes under de nævnte forhold ikke at være trusler mod artens forekomst i området. Jf. DCE's NOVANA-afrapportering for 2019 er bestandsudviklingen for blank seglmos samlet set ukendt.

Bæklampret er registreret 7 gange i området på 4 forskellige lokaliteter i perioden 2004-2017. Arten er registreret flere steder i Skærbæk Plantage i små tilløb til Salten Å. Arten trives godt i de mange små vandløb i dette Natura 2000-område, og da artens krav til vandkvalitet, fouragering og gydning generelt er opfyldt, vurderes der at være gode forudsætninger for en forekomst af bæklampret. Jf. DCE's NOVANA-afrapportering er bæklampret forholdsvis stabil i dens udbredelse.

18 af de 33 søer kortlagt som levesteder for stor vandsalamander, har en god-høj naturtilstand (primært god tilstand), mens de resterende 15 er i moderat-ringe tilstand (primært moderat tilstand). Der er ikke konstateret fisk i søerne, hvilket er en forudsætning for at naturtilstanden kan bruges som udtryk for levestedets egnethed for stor vandsalamander. Søerne i god-høj naturtilstand er generelt ikke tydeligt påvirket af næringsstoffer, har en høj andel af en artsrig undervandsvegetation, en lav vanddybde og har kun en begrænset skyggepåvirkning fra træer og buske. Disse søer vurderes at være velegnede levesteder for stor vandsalamander. Søerne i moderat-ringe tilstand er til gengæld generelt mere præget af næringsstofbelastning i form af dominans af liden andemad. Derudover er de ofte helt eller delvist skygget af træer og buske. Disse søer vurderes pt. at være mindre gode levesteder for arten.

Der er fundet spor/ekskrementer fra odder på 5 undersøgte stationer i området ved seneste overvågning. Ud fra områdets karakter med vandløb, søer og store uforstyrrede områder vurderes der at være en stor og stabil forekomst af odder i området. Der vurderes således ikke at være trusler for artens forekomst i området. Jf. DCE's NOVANA rapport fremgår det, at der i Jylland findes en vidt udbredt levedygtig bestand af odder som er fælles for den atlantiske og den kontinentale biogeografiske region.

Damflagermus er ikke registreret ved de seneste to overvågningsperioder. Artens aktuelle status i området er således ukendt. Det vurderes dog, at arten benytter området i forbindelse med fouragering og yngel i større grad end illustreret af overvågningen. Især da de store arealer med søflade og skov i området vurderes at give gode forudsætninger for en forekomst af

damflagermus. Jf. DCE's NOVANA-afrapportering for 2012-17 er forekomsten af damflagermus inden for de N2000-områder, hvor arten er på udpegningsgrundlaget, stabil.

På udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området findes ynglefuglene hvepsevåge, stor hornugle, natravn, isfugl, sortspætte, hedelærke og rødrygget tornskade. For alle arterne vurderes der at være velegnede leve- og ynglelokaliteter i området.

Hvepsevåge blev i NOVANA-programmet for første gang overvåget i område F34 - Skovområde syd for Silkeborg i 2018, hvor der blev registreret 2 ynglepar i den sydlige del af området. Jf. DCE's NOVANA-rapport er bestanden af ynglende hvepsevåge i Danmark stabil. Arten yngler i gamle løvskove og er i yngletiden meget sky, så forstyrrelser nær reden og ødelæggelse af enge og åbne græsarealer, hvor arten fouragerer, synes at være de største trusler.

Stor hornugle blev i NOVANA-programmet for første gang overvåget i Fuglebeskyttelsesområde F34 i 2019, hvor der blev fundet et enkelt ynglepar i Velling Skov. Jf. DCE's NOVANA-rapport er bestanden af ynglende stor hornugle i Danmark stigende. Stor hornugle kan påvirkes negativt på ynglepladserne af menneskelige forstyrrelser.

Natravn blev i NOVANA-programmet for første gang overvåget i Fuglebeskyttelsesområde F34 i 2019, hvor ynglebestanden blev opgjort til 19 par - primært i den nordvestlige del af området. Artens kerneområder er i kanten af de store nåleskovsområder typisk ud mod åbne arealer med hede samt stormfældede dele af plantagerne. Jf. DCE's NOVANA-rapport har bestanden af ynglende natravn i Danmark ligget stabilt siden 1970'erne og der vurderes ikke at være trusler mod arten på landsplan.

Isfugl blev i NOVANA-programmet for første gang overvåget i område F34 i 2018, hvor der dog ikke blev registreret ynglepar. Jf. DCE's NOVANA-rapport er bestanden af ynglende isfugl i Danmark stabil. Arten er en sky fugl og derfor sårbar over for forstyrrelser i yngleområdet og forøget dødelighed i isvintre.

Sortspætte blev i NOVANA-programmet for første gang overvåget i Fuglebeskyttelsesområde F34 i 2018, hvor der blev fundet 2 ynglepar dels i Velling Skov, dels i en skov i den sydvestlige del af området. Jf. DCE's NOVANA-rapport er bestanden af ynglende sortspætte i Danmark stabil. Arten synes ikke truet, men kan være følsom over for menneskelige forstyrrelser.

Hedelærke blev i NOVANA-programmet for første gang overvåget i Fuglebeskyttelsesområde F34 i 2019, hvor der blev fundet 11 ynglepar. Størstedelen blev fundet i den nordvestlige del af området. Jf. DCE's NOVANA-rapport er bestanden af ynglende hedelærke i Danmark stigende og der vurderes ikke at være trusler mod arten på landsplan.

Rødrygget tornskade blev i NOVANA-programmet for første gang overvåget i Fuglebeskyttelsesområde F34 i 2019, hvor der blev fundet et 28 ynglepar. Størstedelen blev fundet i den nordvestlige del af området. Jf. DCE's NOVANA-rapport er bestanden af ynglende rødrygget tornskade i Danmark stabil. Potentielle trusler mod arten er formentlig først og fremmest ødelæggelse af artens ynglehabitater. Jf. DCE's NOVANA-rapport er bestanden af ynglende rødrygget tornskade i Danmark stabil.

En række naturtyper og levesteder for arter og fugle, som området er udpeget for at beskytte, kræver vedvarende drift for at sikre eller genoprette gunstig bevaringsstatus. Det gælder fx en række lysåbne naturtyper. Samtidig kræver andre naturtyper og levesteder i moderat til dårlig tilstand tiltag, der kan imødegå forringelse.

Hvis ikke indsatsprogrammet i Natura 2000-planen for tredje planperiode realiseres, er der potentielt risiko for, at den gode naturtilstand på en del af naturarealerne og den hensigtsmæssige

drift på naturtyperne ikke fastholdes. Der er desuden potentielt risiko for at naturtilstanden ikke vil blive forbedret på de lysåbne naturtyper, da der er behov for en fremadrettet sikring af hensigtsmæssig drift, herunder fortsat indsats mod invasive arter, også af områdets sø-naturtyper, for at undgå tilgroning. Natura 2000-planen indeholder en indsats om at sikre en mere hensigtsmæssig hydrologi, hvilket vil bidrage til at sikre naturtilstanden af især våd hede, kildevæld, rigkær, højmose, hængesæk og tidvis våd eng, som har uhensigtsmæssig hydrologi. Manglende vedtagelse, samt mulighed for realisering af Natura 2000-planen, kan bevirke at den gode til høje tilstand af levesteder for enkelte ynglefugle i området ikke fastholdes, da indsatser i planen bidrager til at sikre fortsat pleje af levesteder for bl.a. fugle på udpegningsgrundlaget. Desuden vil der potentielt ikke ske en udvikling i biodiversitetsunderstøttende skovstrukturer, såsom store træer og dødt ved.

Hvis ikke indsatsprogrammet i planen for tredje planperiode realiseres, er der potentielt risiko for, at den gode naturtilstand af levestederne for stor vandsalamander ikke fastholdes, og at tilstanden af de resterende levesteder ikke forbedres. Desuden er der risiko for at bestandene af stor vandsalamander og blank seglmos ikke sikres pga. tilgroning af levesteder, hvilket potentielt kan medføre, at bevaringsstatus for arterne forringes på biogeografisk niveau. For bestandene af bæklampret, odder og damflagermus er der en potentiel risiko for at bevaringsstatus for arterne forringes på biogeografisk niveau, hvis ikke planen vedtages og indsatsprogrammet i planen kan realiseres.

Hvis ikke indsatsprogrammet i planen for tredje planperiode realiseres, er der risiko for, at bestandene af hvepsevåge, stor hornugle, natravn, isfugl, sortspætte, hedelærke og rødrygget tornskade går tilbage på nationalt niveau.

Hvis ikke indsatsprogrammet i planen for tredje planperiode realiseres, er der risiko for at den biologiske mangfoldighed i området generelt stagnerer, hvilket for befolkningen kan betyde, at de ikke får adgang til naturområder af højere kvalitet. Der er endvidere risiko for at landskabet vil fremstå mindre varieret og at tilgroning af fortidsminder ikke i samme omfang vil modvirkes.

1.4 Den sandsynlige væsentlige indvirkning på miljøet

I dette afsnit beskrives de øvrige miljøforhold i og udenfor Natura 2000-området, der kan blive væsentligt berørt af Natura 2000-planen.

1.4.1 Flora, fauna og biologisk mangfoldighed

En realisering af Natura 2000-planens indsatsprogram forventes, ud over sikring af naturtyper og arter på udpegningsgrundlaget for området, at bidrage generelt til at sikre de øvrige naturtyper og arter, der findes inden for området, idet Natura 2000-planerne generelt medvirker til at etablere gunstige forhold for naturen. Hermed forventes Natura 2000-planerne også at bidrage til at opnå biodiversitetskonventionens mål om at bevare den biologiske mangfoldighed, ligesom planen forventes at bidrage til at sikre levesteder for arter, der er beskyttet i medfør af generelle fredningsbestemmelser. Planens indsats om udarbejdelse af en national strategi for forvaltning af truede og rødlistede arter bidrager positivt i forhold til forvaltning af arterne.

Tilgroning med høje græsser/urter og vedplanter, forekomst af invasive arter samt kunstig afvanding forandrer naturen og kan føre til ændringer i vegetationen, således at den naturlige, naturtype-karakteristiske vegetation erstattes af en vegetation, der i højere grad præges af mere almindelige, konkurrencestærke arter. Desuden kan tilgroning medføre forringelse af levestederne for flere af områdets arter og ynglefugle. Planens indsatser om pleje og sikring af en mere hensigtsmæssig hydrologi vil modvirke denne udvikling og vil desuden medvirke til, at naturtyper og

arter, der ikke er på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området, får forbedrede forhold. Planens indsats om pleje af hede bidrager til opretholdelse af naturtypen i området.

Planens indsats om udtagning af lavbundsjarde kan bidrage til at skabe større sammenhængende naturområder med større robusthed til gavn i området for arter, ynglefugle og naturtyper.

Ændringer i hydrologien som følge af realisering af hydrologiprojekter, herunder genetablering af en hensigtsmæssig hydrologi i grøftede områder, vil modvirke negative effekter af kunstig afvanding med grøfter eller dræn, som har forandret naturen og ført til ændringer i vegetationen, således at den naturlige, naturtype-karakteristiske vådbundsvegetation er erstattet af en vegetation, der i højere grad præges af mere almindelige, konkurrence-stærke arter. Genopretning af hydrologi forventes også at kunne forbedre levesteder for arter som f. eks. blank seglmos. En mere hensigtsmæssig hydrologi vil også medvirke til, at mange naturtyper og arter, der ikke er på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området, får forbedret deres levesteder.

Planens indsats med skovnaturtypebevarende drift eller pleje samt udlægning af urørt skov forventes at gavne skovnaturtyperne samt skovtilknyttede arter og fugle, der ikke er på udpegningsgrundlaget. Ved udlæg af urørt skov og ophør af skovdrift, overlades skovene i vidt omfang til sig selv, og naturlige biologiske processer vil skabe flere levesteder, og dermed øge den biologiske mangfoldighed. I overgangsperioden vil der aktivt blive skabt flere habitater f.eks. ved veteranisering af træer og skabelse af lysninger.

I og omkring Natura 2000-området findes bestande af en lang række sjældne og rødlistede arter med repræsentanter inden for mange forskellige artsgrupper. En realisering af planens indsatsprogram forventes at forbedre levevilkårene for disse arter sammen med indsatserne for habitatnaturtyper og -arter.

En realisering af planens indsats for habitatnaturen vil samtidig påvirke en stor del af den § 3-beskyttede natur i området. Dette vurderes også at gælde for en stor del af områdets § 3-beskyttede enge, der ikke er omfattet af Natura 2000-planen.

1.4.2 Befolkningen

Natura 2000-område nr. 53 Sepstrup Sande, Vrads Sande, Velling Skov og Palsgård skov er beliggende i Silkeborg, Ikast-Brande og Hedensted Kommuner, der har et indbyggertal på henholdsvis 95.500, 41.500 og 46.800, Natura 2000 planen har fokus på sikring af den eksisterende udpegede natur i området. Sikringen af den eksisterende natur vil ikke have betydning for arealanvendelsen, idet der dog kan forekomme arealer, som i forbindelse med gennemførelsen af planen vil blive omfattet af en plejeindsats. Ved såvel pleje af eksisterende natur som udlægning af landbrugsarealer til natur vil dette ske efter aftaler mellem lodsejeren og kommunerne og mod økonomisk kompensation via EU's landdistriktsprogram. Store andele af området er omfattet af fredningsbestemmelser, der regulerer offentlighedens adgang til området. Der er etableret afmærkede trampestier og informationstavler flere steder. Store andele er statsejede, hvor offentligheden har udvidet adgang. Iøvrigt har offentligheden rekreativ adgang til områdets naturarealer efter naturbeskyttelseslovens generelle adgangsbestemmelser. Natura 2000-planen indebærer ikke yderligere begrænsning af offentlighedens adgang.

1.4.3 Menneskets sundhed

Mange, især bynære, Natura 2000-områder udnyttes til rekreative aktiviteter, f.eks. vandring og cykling, som bidrager til menneskets sundhed. Natura 2000-planen har til formål at sikre, at de beskyttede naturtyper og arter opnår gunstig naturtilstand på sigt. Det vurderes, at Natura 2000

planen kun undtagelsesvist og på mindre arealer vil kunne ændre den rekreative udnyttelse af områderne, der foregår i dag.

Der er etableret stisystemer og informationsstandere. Kendskab til naturen og dens værdier vil medvirke til at skabe incitament til en større rekreativ udnyttelse af områderne.

1.4.4 Jordbund, vand, luft og klimatiske faktorer

Planen vil, som følge af etablering af hensigtsmæssig hydrologi muligvis have betydning for overflade- og grundvand på mere lokalt plan.

Mulig etablering af ny natur på lavbundsarealer kan bidrage til at skabe større sammenhæng mellem de eksisterende naturarealer, ligesom randpåvirkningerne af naturen fra tilstødende arealer med landbrugsdrift formentlig vil mindskes. Flere naturarealer i forbindelse med udtagning af lavbundsgrunde vil desuden kunne medføre en reduceret udledning af CO₂ og dermed en mindre påvirkning på klimaet.

Planen vil kunne påvirke søer og vandløb positivt og bidrage til realisering af vandområdeplanen for området.

Planens indsats om at reducere omfanget af arealer med rødgran og ikke-hjemmehørende træarter i forbindelse med udlæg til urørt skov, kan potentielt betyde en ændring i udvaskning af næringsstoffer til vandløb og søer.

1.4.5 Materielle goder og kulturarv

Natura 2000-planen kan potentielt påvirke adgangen til og naturkvaliteten af områder, som har betydning for lokalbefolkningen. Planen vil ligeledes kunne påvirke kulturarv i form af bl.a. pleje af fortidsminder. I forhold til kulturarv er der i Natura 2000-område nr. 64 mange fredede fortidsminder, herunder især gravhøje og sten- og jorddiger. Adgangen til naturområder og en højere værdi af naturen er beskrevet under emnet "Flora, Fauna og Biologisk mangfoldighed", "Befolkningen" og "Menneskets sundhed".

1.4.6 Landskab

Natura 2000-området ligger ved israndslinien fra sidste istid. Mod nord og vest er landskabet domineret af smeltevandssletter, mens det mod øst består af kraftigt kuperet morænelandskab og tunneldale. Området er udpeget for at beskytte en lang række arter og naturtyper, og det indeholder enestående naturværdier med mange sjældne arter og naturtyper. Området er hovedsageligt skovbevokset, idet knap 2/3 af arealet er dækket med skov eller plantage. Palsgård Skov rummer både løv- og nåletræsskov, mens de bøgedominerede skovnaturtyper primært findes i Velling Skov, der ligger på ådalsskrænten i områdets østlige del. Her er store dele udlagt som naturskov, som har en særlig høj naturværdi i kraft af skovens alder og den lange skovkontinuitet. Meget store arealer er tilplantet med nåletræsplantager som Skærbæk, Snabegård og Kongsø Plantager.

I slettelandskabet findes de store markante hede- og indlandsklitområder Kolpendal, Sepstrup Sande og Vrads Sande i den nordlige del og Kongsø Hede længere mod syd. I landskabet forekommer mange lavninger med hængesæk af tørvemosser, og særligt i Palsgård Skov findes flere forekomster af både intakte og delvis nedbrudte højmoser, heraf flere skovbevoksede. Forskellige typer af hede er med over 600 ha langt de mest udbredte naturtyper i området, heraf er der over 550 ha tør hede, ca. 50 ha våd hede samt indlandsklitter og enekrat.

I udstrakte væld- og kærområder i den nordlige del, særligt i Ansø Enge, udspringer en række

mindre vandløb, der samles og bliver til Salten Å. Den meget store forekomst af kilder og kær i Ansø Enge er af national betydning pga. størrelsen og forekomst af den sjældne art blank seglmos. I den sydlige del findes flere større søer, heraf mange klarvandede, kalk- og næringsfattige søer (lobeliesøer), bl.a. Hampen Sø og de fredede Tingdalsøer ved Kongsø Hede.

Det vurderes, at planen med dens indsatser vil kunne påvirke landskabet, fx hvis der igangsættes naturpleje i form af rydning og græsning, udlægges urørt skov eller ændres i hydrologien i området.

1.4.7 Arter

I Natura 2000-området findes der udover arter på udpegningsgrundlaget mange sjældne og truede arter, fredede arter og arter som er karakteristiske for de forskellige naturtyper.

Natura 2000-planen vil kunne påvirke forskellige Bilag IV-arter, arter på udpegningsgrundlaget, arter som lever i tilstødende områder m.fl., da planen indeholder indsatser til forbedring af habitater og levesteder for arter.

1.4.8 Fredninger, fredede områder og vildtreservater

Inden for området findes fire betydende fredninger. Fredningerne i området har bl.a. til formål at sikre natur-, kulturhistoriske-, geologiske og landskabelige værdier.

Natura 2000-planen indeholder indsatser, som kan påvirke naturværdier og beskyttelsen af arter positivt og således bidrage til at sikre fredningernes formål.

1.5 Eksisterende miljøproblemer

Truslerne mod naturværdierne og områdets udpegningsgrundlag er beskrevet i basisanalysen, der danner grundlag for udkast til Natura 2000-planen for området. Planens mål er at sikre udpegningsgrundlaget mod disse trusler herunder prioritering i tilfælde af modstridende naturinteresser.

Kvælstofdeposition, næringsberigelse og randpåvirkning:

Deposition af luftbårne kvælstofforbindelser, herunder ammoniak, kan påvirke næringsfattige naturtyper. Naturtyperne har forskellig følsomhed over for kvælstofdeposition. Forøget næringsindhold kan medføre, at naturtypens karakteristiske arter forsvinder og erstattes af højt voksende arter, der favoriseres af det forøgede næringsindhold. Næringstilførsel på dyrkede arealer, der grænser lige op til naturarealer, kan påvirke naturindholdet i Natura 2000-områder. Emissionen af ammoniak fra landbruget reguleres gennem husdyrgodkendelsesloven, som bidrager til at mindske ammoniakudledning fra punktkilder.

For nogle småsøer i området vurderes næringsstofbelastning at være en trussel. Potentielt gælder det også grundvandsbetingede terrestriske naturtyper som kildevæld og rigkær. Ligeledes er der registreret tegn på næringsbelastning af en del af ynglevandhullerne for stor vandsalamander. Forøget næringsindhold kan i kombination med manglende drift medføre, at naturtyper og levesteder gror til.

Tilgroning:

De lysåbne naturtypers gode tilstand skyldes ofte, at områderne græsses eller plejes, men en stor del af arealerne er uden græsning/pleje, og flere er derfor truet af tilgroning med vedplanter og høje urter/græsser. Tilgroning med høje urter, græsser og vedplanter forandrer naturen og kan føre til ændringer i vegetationen, således at den lavtvoksende og artsrige naturtype-karakteristiske

vegetation erstattes af en mere artsfattig vegetation, der i højere grad præges af mere almindelige, konkurrencestærke arter.

Invasive arter

Invasive plantearter er ikke-hjemmehørende arter, der fortrænger naturlig vegetation. Forekomst af invasive arter er en trussel, fordi arterne breder sig hurtigt og udkonkurrerer de arter, der er karakteristiske for naturtyperne. Invasive arter er særlig et problem i klitnaturtyperne samt på hederne.

Afvanding:

En stor del af de lysåbne, våde naturtyper samt de våde skovnaturtyper som skovbevokset tørvemose og elle- og askeskov har tegn på afvanding i form af gamle grøfter/dræn, og især i skovene er der registreret tydelige effekter af afvanding. Afvanding i form af grøfter, dræn eller pumper forandrer naturen og kan føre til ændringer i vegetationen, således at den naturlige, naturtype-karakteristiske vådbundsvegetation erstattes af en vegetation, der i højere grad præges af mere almindelige, konkurrence-stærke arter, der er knyttet til mere tørre forhold.

Trusler mod skovhabitatnatur og -arter

Fjernelse af hugstmodne træer og dødt ved i skove betyder, at skovene kommer til at rumme relativt få gamle træer og relativt lidt dødt ved, hvilket forringer levesteder for skovtilknyttede arter, herunder bl.a. mange vedboende svampe og biller. Ifølge den seneste artikel 17-afrapportering til EU om habitatnaturtypernes tilstand, mangler der generelt store træer og dødt ved i skovhabitatnaturtyper.

1.5.1 Planens påvirkning af truslerne i området

I dette afsnit redegøres der for, om planen, med dens indsatser, potentielt vurderes at forværre eller afhjælpe ovennævnte trusler.

På hedearealer gennemføres en grundlæggende indsats med henblik på forbedring af naturtilstanden og for ligeledes at undgå tilgroning.

Afslutning af igangværende projekter og indsatser, der relaterer til gennemførelse af tidligere Natura 2000-planer, og vedligeholdelse af indsatser gennemført i første og anden planperiode, f.eks. ved at opretholde græsning og genrydning af arealer, hvor der tidligere har været gennemført en Natura 2000-indsats, vil ligeledes bidrage til at stabilisere naturtilstanden.

Planen indeholder en indsats om bekæmpelse af invasive arter, idet at invasive arter medvirker til at forringe naturtilstanden. Derudover indeholder planen en indsats om etablering af og fastholdelse af pleje på de lysåbne naturtyper. Denne indsats vil ligeledes medvirke til at bekæmpe de invasive arter inden for Natura 2000-området.

Sikring af en mere hensigtsmæssig hydrologi, samt fastholdelse af de indsatser der er gennemført for at forbedre hydrologien fra 2016-2021, vil bidrage til at stabilisere naturtilstanden og mindske behovet for en vedvarende indsats i de beskyttede naturtyper, der stiller særlige krav til hydrologien.

Planen indeholder en indsats om skovnaturtypebevarende drift eller pleje og om at udlægge urørt skov. Natura 2000-planens indsats om udlægning af urørt skov forventes at forbedre tilstanden af områdets skove og hermed forbedre levesteder for skovtilknyttede dyr, planter og svampe.

Indsatser mod næringsstofbelastning af sønaturtyperne samt grundvandsbetingede terrestriske naturtyper og levesteder varetages i Vandområdeplanerne. Emissionen af ammoniak fra landbruget

reguleres gennem husdyrgodkendelsesloven, som bidrager til at mindske ammoniakudledning fra punktkilder.

Med planens indsats for habitatnaturen sikres samtidig en stor del af den § 3-beskyttede natur i området. Derudover vil en mulig etablering af sammenhængende natur ved udlægning af omdriftsarealer til ny natur bidrage til at gøre arealerne mere robuste, ligesom randpåvirkningerne af naturen vil blive mindsket. Samtidig kan Natura 2000-planen medføre udpining af jordbunden på arealer, der er næringsberigede som følge af nuværende eller tidligere gødsning. Udpining vil øge sandsynligheden for indvandring af en artsrig flora og fauna, da en meget stor del af især de sjældnere arter er tilknyttet næringsfattige forhold. Dette vurderes også at gavne en stor del af områdets § 3-beskyttede enge, heder, moser og overdrev, der ikke er omfattet af Natura 2000-planen.

1.6 Internationale miljøbeskyttelsesmål

Danmark har tilsluttet sig en række internationale konventioner indeholdende miljøbeskyttelsesmål, hvis indhold i en lang række tilfælde er indarbejdet i lovgivningen. For EU-lovgivningen gælder generelt, at den er implementeret i dansk lovgivning. Danmark har bl.a. ratificeret Ramsarkonventionen og Biodiversitetskonventionen. Biodiversitetskonventionens formål er bl.a. at sikre, at den biologiske mangfoldighed bevares. Formålet med Ramsarkonventionen er at beskytte vådområder med en særlig betydning for fugle. Danmark har udpeget 28 Ramsarområder, der alle indgår i EU's fuglebeskyttelsesområder. Ramsarområderne er dermed en del af det danske Natura 2000-netværk.

Planen er en udmøntning af EU's Habitat- og Fuglebeskyttelsesdirektiv implementeret i dansk lov via Miljømålsloven, lovbekendtgørelse nr. 119 af 26. januar 2017 med senere ændringer. Planen vil sikre, at areal og tilstand af kortlagte naturtyper og levesteder for omfattede arter ikke går tilbage eller forringes. Samtidig vil der ske en særlig indsats for truede naturtyper og arter, hvilket er afspejlet i indsatsprogrammet i Natura 2000-planerne for tredje planperiode.

1.7 Planens indvirkning på miljøet

Natura 2000-planens indsats vedrører hovedsageligt forbedring af allerede eksisterende og beskyttet natur, idet evt. forbedrede vandforhold for naturarealer og eventuel udtagning af kulstofholdige lavbundsjord har en positiv effekt på særligt biodiversitet, men også i forhold til vand- og klimamål.

I tabel 1 herunder er gennemgået planens sandsynlige indvirkning på en række faktorer ifølge lovbekendtgørelse nr. 1976 af 27. oktober 2021, bilag 4.

Planens indvirkning på	Påvirkes	Ingen påvirkning	Redegør for indvirkning
Flora, fauna og biologisk mangfoldighed	X		Der er indledningsvist i den strategiske miljøvurdering redegjort for planens indvirkning på miljøet over landegrænser. Natura 2000-planen medvirker generelt til at sikre, at flora, fauna og biologiske mangfoldighed bevares og forbedres, idet planen medvirker til at skabe gunstige forhold for naturen. I Natura 2000-område N53, Sepstrup Sande, Vrads Sande, Velling Skov og Palsgård skov vil Natura 2000-planen medvirke til at hindre u hensigtsmæssig

		<p>hydrologi, tilgroning med høje græsser, urter og vedplanter samt forekomst af invasive arter således at vegetationen i højere grad præges af arter, der er karakteristiske for naturtyperne. Det også kan medvirke til, at arter, der ikke er på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området får forbedrede forhold. Ændringer i hydrologien som følge af realisering af hydrologiprojekter kan bl.a. medvirke til at sikre, at den naturlige, naturtype-karakteristiske vådbundsvegetation genindfinder sig i større dele af området. Genetablering af en hensigtsmæssig hydrologi kan ligeledes medvirke til at naturtyper og arter, der ikke er på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området får forbedrede hydrologiske forhold.</p> <p>Realisering af planens indsatsprogram vil samtidig sikre den § 3-beskyttede natur i området. Dette vurderes også at gælde for den del af områdets § 3-beskyttede enge, heder, moser og overdrev, der ikke er omfattet af Natura 2000-planen. Sikring af en hensigtsmæssig drift/pleje eller skovnaturtypebevarende drift eller urørt skov vil i mange tilfælde medføre, at forholdene for områdets arter og naturarealer forbedres, idet deres naturgrundlag forbedres sammen med indsatsen for habitatnaturen.</p>
Befolkningen	X	<p>Natura 2000 planen har fokus på sikring af den eksisterende udpegede natur i området. For visse arealer vil vedtagelse og realisering af planen betyde, at de vil blive omfattet af en plejeindsats, som vil kunne medføre at muligheden for drift på visse arealer, ændrer sig.</p> <p>Planen vurderes at bidrage til at sikre og forbedre naturgrundlaget, hvilket giver mulighed for større naturoplevelser.</p> <p>Visse indsatser, fx potentielle hydrologiprojekter og urørt skov, vil kunne medføre ændringer i adgangen til delområder indenfor Natura 2000-området.</p> <p>Natura 2000-planen indebærer ikke yderligere restriktioner for offentlighedens adgang.</p>
Menneskers sundhed	X	<p>Planen medvirker til at sikre de beskyttede naturtyper i området således, at naturen i området på sigt sikres eller opnår en god-høj kvalitet. Naturområder af god-høj kvalitet er af betydning for den rekreative udnyttelse af området og dermed</p>

			menneskers sundhed. Det vurderes, at gennemførelsen af planen ikke vil være i modstrid med hensynene til menneskers sundhed, men i stedet at en øget biodiversitet og mere robuste økosystemer vil bidrage positivt til menneskets sundhed. Sikringen af en beskyttede natur vurderes i øvrigt ikke at have en sundhedsmæssig effekt.
Jordbund		X	Det vurderes, at planen ikke påvirker jordbundens beskaffenhed idet at indsatsprogrammet i planen ikke omfatter tiltag som vil kunne bevirke, at stoffer eller andet materiale vil kunne påvirke jordbunden, ligesom der heller ikke graves i området. Se desuden vurderinger i skemaet under "Vand" og "Flora, fauna og biologisk mangfoldighed".
Vand	X		Natura 2000-planen rummer ikke indsatskrav for vandkvaliteten, da disse krav fastlægges i vandområdeplanerne. Natura 2000-planens indsatser vedrørende naturpleje og sikring af en mere hensigtsmæssig hydrologi vil medvirke til at tilbageholde kvælstof og dermed bidrage til at opfylde vandområdeplanens mål.
Luft		X	Det vurderes, at Natura 2000-planens indsatser for forbedring af de beskyttede naturtyper og arter ikke vil have indflydelse på luftkvaliteten, fordi indsatserne ikke medfører emission af stoffer til luften.
Klimatiske faktorer	X		Omlægning af lavbundslande fra omdriftsarealer til naturarealer samt hydrologiprojekter, hvor tidligere drænede jorde igen vandmættes, vil medvirke til at begrænse udledningen af CO ₂ . Ved hævnning af vandstanden på tidl. gødsket landbrugsjord kan der ske udledning af lattergas, N ₂ O ₂ .
Materielle goder		X	Det vurderes, at planen ikke påvirker materielle goder negativt, idet at realisering af indsatsprogrammet i ikke berører ejendomme eller andre værdier for den brede befolkning eller lokalbefolkninger. Adgangen til naturområder og en højere værdi af naturen er vurderet under emnet "Flora, Fauna og Biologisk mangfoldighed", "Befolkningen" og/eller "Menneskets sundhed".
Landskab	X		Sikring og forbedring af naturgrundlaget som følge af Natura 2000-planen med pleje af hedearealer, udtagning af lavbundslande, udlægning af urørt skov, bekæmpelse af invasive arter samt sikring af hensigtsmæssig hydrologi, drift og pleje af

			arealerne vil kunne øge landskabsværdien i området, idet et varieret landskab bestående af forskellige landskabstyper fastholdes og udbygges. Plejeindsatser ifm. N2000-planen vurderes således at kunne få effekt på landskabet i området.
Kulturarv, herunder kirker, arkitektonisk arv og arkæologisk arv.	X		<p>Indsatsprogrammet i Natura 2000-planen berører ikke områder omkring kirker og mindesmærker.</p> <p>Natura 2000-planens indsatser for at bevare lysåben natur kan påvirke gravhøje, diger og anden arkæologisk arv i form af bl.a. pleje af fortidsminder samt dyrs tramp og slidtage.</p> <p>Opsætning af hegn i forbindelse med udlæg til nationalpark kan ændre adgangen til kulturarvsarealer. Dette vurderes dog at være ubetydeligt, da der fortsat vil være adgang til kulturarvsarealet.</p>
Arter	X		Det vurderes, at planens indsatser vil medvirke til at sikre og forbedre levesteder for en række arter i Natura 2000-området. Se desuden vurderinger i skemaet under "Flora, fauna og biologisk mangfoldighed".
Fredninger, Bekendtgørelsesfredninger og vildtreservater	X		Indsatsprogrammet i Natura 2000-planen for området vurderes ikke at stride imod områdets fredninger, da disse bl.a. har til formål at sikre områdernes naturværdier, hvilket Natura 2000-planen forventes at bidrage positivt til.
Kumulative effekter	x		<p>Natura 2000-planen har til formål at sikre og forbedre naturkvaliteten og habitater for naturtyper og arter på området udpegningsgrundlag.</p> <p>Realisering af indsatsprogrammet i planen kan potentielt medvirke til en kumulativ positiv påvirkning i samspil med konkrete projekter.</p>

Tabel 1. Gennemgang af planens indvirkning på en række miljøforhold.

1.8 Foranstaltninger der modsvarer negativ indvirkning på miljøet

Planen har indvirkning på de faktorer, der er listet i tabel 1. Vedrørende modstridende naturinteresser følger prioriteringen Natura 2000-planens retningslinjer. For så vidt angår modstridende naturinteresser henvises til Natura 2000-planens afsnit 3.3. Se i øvrigt afsnit om grundlag for prioriteringer nedenfor.

Planen indeholder en indsats om udlægning af urørt skov. Udlægning af urørt skov i området kan medføre en ændret adgang til områder på visse tidspunkter af året hvor jordbunden vil være vådere, ligesom færdsel uden for veje og stier med tiden kan blive sværere som følge af væltede

træer, og eventuelle hegninger. Hvor staten udlægger urørt skov vil adgangen til området vil blive sikret gennem fortsat vedligeholdelse af veje, stier og friluftsfaciliteter i skovene vil fortsat være tilgængelige. På private arealer der udlægges til urørt skov vil de generelle adgangsregler som følger af Lov om naturbeskyttelse, fortsat gælde.

Udlægning af urørt skov vil ligeledes, alt efter beskaffenheden af arealet som udlægges til urørt skov, herunder fx beliggenhed som endnu ej er kendt, potentielt kunne påvirke forekomster af Aske- og Ellesump, samt skovbevokset tørvemose, som bliver vådere og hvor bevoksninger visse steder vil gå ud som følge af ændret vandstand. Sådant en påvirkning vil fx kunne håndteres ved at følsomme forekomster af naturtypen sikres udeladt af arealet som udlægges til urørt skov.

Græsning vil alt efter intensitet og typen af græssere, potentielt kunne påvirke følsomme forekomster af fx rigkær, kildevæld og ege-blandskov. Normalt vil en påvirkning af følsomme forekomster af naturtyper eller levesteder for arter kunne undgås ved at regulere græsningstrykket eller frahegne de følsomme naturtyper og/eller levesteder for arter, der findes i området. I dette område gælder det fx forekomster af kildevæld, som vurderes at være følsom over for pleje med græsning.

Planen indeholder en indsats om udtagning af kulstofholdig lavbundsgrunde. En udtagning af lavbundsgrunde vil, alt efter beliggenhed og omfang af projekterne som endnu ej kendes, potentielt kunne påvirke yngle- og rasteområder for bilag IV-arter som fx stor vandsalamander. Levestederne vil potentielt kunne ændre karakter og blive vådere. En negativ påvirkning af levesteder for stor vandsalamander vil kunne undgås ved fx at sikre tilstrækkeligt med egnede raste- og ynglesteder på det tidspunkt projektet realiseres, ligesom en nøje planlægning af anlægsfasen af projektet på bestemte tidspunkter af året, samt evt. brug af paddehegn, vil kunne forebygge ødelæggelse af yngle- og rasteområder, samt påvirkning af bestanden af stor vandsalamander. Evt. etablering af erstatningsbiotoper vil ligeledes kunne sikre opretholdelse af den økologiske funktionalitet for arten.

Planen indeholder en indsats om at sikre sammenhæng i området natur, samt sikre større driftsenheder af lysåbne naturtyper og skovnaturtyper. Ved såvel pleje af eksisterende natur som udlægning af landbrugsarealer til natur vil dette ske efter aftaler mellem lodsejeren og kommunerne og mod økonomisk kompensation via EU's landdistriktsprogram.

Med gennemførelsen af Natura 2000-planen forbedres tilstanden af naturtyperne og arternes levesteder, og planen vurderes derfor overordnet ikke at have negativ indvirkning på miljøet.

1.9 Miljøvurderingens gennemførelse og grundlag for prioriteringer og valg

Natura 2000-planerne udarbejdes som følge af habitatdirektivets artikel 6. stk. 1, som fastslår, at medlemsstaterne skal iværksætte de nødvendige bevaringsforanstaltninger, hvilket bl.a. kan indebære udarbejdelse af hensigtsmæssige forvaltningsplaner, som er specifikke for lokaliteterne eller integreret i andre udviklingsplaner, relevante retsakter, administrative bestemmelser eller aftaler. I Danmark udarbejdes Natura 2000-planer, som angiver overordnede og konkrete mål for lokaliteterne, indsatsprogram med retningslinjer og evt. mulighed for prioritere mellem forskellige naturtyper og levesteder for arter på udpegningsgrundlaget ved realisering af indsatsprogrammet.

Natura 2000-planen er en overordnet statslig plan, som skal gennemføres gennem frivillige og lokale indsatser. Natura 2000-planen udarbejdes på baggrund af en basisanalyse, der bl.a. præsenterer data, redegør for relevante trusler og naturtilstanden. Natura 2000-planen danner efterfølgende grundlag for udarbejdelsen af en Natura 2000-handleplan. Natura 2000-handleplanen udarbejdes af kommunale og andre ansvarlige myndigheder, og har fokus på de forventede

forvaltningsindsatser og initiativer, fordeling af indsatser mellem ansvarlige myndigheder og tidsfølgen for gennemførelsen af indsatserne.

Der kan således ikke i forbindelse med Natura 2000-plan foretage en konkret vurdering af indsatsernes miljøpåvirkning, da Natura 2000-planer ikke fastlægger hvor den konkrete indsats skal gennemføres. Miljøvurderingen er gennemført ud fra tilgængelig viden, bl.a. de oplysninger der fremgår af basisanalysen, udkast til Natura 2000-planen og det nationale overvågningsprogram, NOVANA.

I de seneste basisanalyser (offentliggjort juni 2020) redegøres der for relevante trusler, og dermed at der fortsat er behov for indsatser for at sikres den nuværende naturtilstand og på sigt opfylde habitat- og fuglebeskyttelsesdirektivets mål. I tredje planperiode (2022-2027) er der fokus på at sikre mere naturlige processer og naturens robusthed bl.a. i form af sammenhængende arealer, udlæg af urørt skov og udtag af kulstofholdige lavbundslande. Derudover er der fokus på sikring af den eksisterende natur og levesteder bl.a. ved at fortsætte plejen af plejekrævende arealer, bekæmpe invasive arter, afsøge behovet for at udlægge forstyrrelsesfrie zoner og afsøge behovet for fiskeriregulering.

For denne Natura 2000-plan gennemføres en lang række indsatser for at sikre de overordnede målsætninger i planen. Overvejelserne har ført til, at der i Natura 2000-planen for N53 planlægges gennemført flere generelle indsatser med at sikre de lysåbne terrestriske naturtyper en hensigtsmæssig hydrologi, drift og pleje også til gavn for tilknyttede arter. Dette omfatter, at der arbejdes for at sikre egnede levesteder for områdets arter. Bevarelse af skovnaturtyper, som sikres en skovnaturtypebevarende drift og pleje, er også til gavn for tilknyttede arter. Der arbejdes på at opnå størst mulig naturmæssig robusthed og sammenhæng i områdets natur ved at sikre større driftsenheder af lysåbne naturtyper og skovnaturtyper.

Herudover vil en række specifikke indsatser hjælpe til indfrielse af Natura 2000-planens målsætninger.

Der iværksættes en bekæmpelse af invasive arter på 162 ha med fokus på arealer med en kortlagt forekomst af invasive arter på over 10 % dækning.

Der gennemføres en grundlæggende indsats på hedearealer med henblik på forbedring af naturtilstanden ved enten efterfølgende pleje eller periodevis rydning/skrælning/afbrænding. Der søges udtaget 125 ha kulstofholdige lavbundsland der kan bidrage til sammenhængende arealer, øget robusthed og give mulighed for mere naturlig dynamik. Udtagningen kan ligeledes være til gavn for arterne på udpegningsgrundlaget. Udtagningen skal også bidrage til at reducere udledningen af CO₂ og et renere vandmiljø.

Urørt skov (permanent ophør af drift m.v.) kan være en mulighed af hensyn til naturtyper og tilknyttede arter og fugle. Ved udlæg til urørt skov skal der tages hensyn til levesteder for særligt følsomme arter.

Planen har til hensigt at sikre udpegningsgrundlaget og fremmer herved den biologiske mangfoldighed generelt. En målsætning for en bestemt naturtype, fugl eller art vil dog kunne indebære en nedprioritering af andre naturtyper, fugle eller arter. For området er der foretaget følgende valg:

Blandt de naturtyper, der danner udpegningsgrundlag for Natura 2000-området, er naturtyperne sure overdrev (6230), kildevæld (7220), højmoser (7110) samt skovbevokset tørvemoser (91D0) og elle- og askeskov (91E0) prioriterede i habitatdirektivet, og de skal derfor tilgodeses ved modstridende interesser med andre naturtyper og arter.

Ved ophør af afvanding ifm. genopretning af naturlig hydrologi prioriteres en udvikling mod fugtige-våde skovnaturtyper som ege-blandskov (9160) eller de EU-prioriterede naturtyper skovbevokset tørvemose (91D0) eller elle- og askeskov (91E0) i stedet for tørre skovnaturtyper som bøg på mor med og uden kristtorn (9110 og 9120) eller bøg på muld (9130).

Især øgning af arealerne med højmose (7110), hængesæk (7140) og rigkær (7230) kan betyde en mindre indskrænkning af habitattyperne skovbevokset tørvemose (91D0) og elle- og askeskov (91E0), som er opstået ved tilgroning af tidligere lysåbne enge og moser. EU-kommissionen har meldt ud, at hensynet til højmoser (7110) og hængesække (7140) prioriteres i forhold til skovbevokset tørvemose (91D0), der har udviklet sig på grund af afvanding og tilgroning af en tidligere højmose (7110) eller tilgroning af hængesæk (7140). For rigkærenes (7230) vedkommende prioriteres hensynet til at genskabe større, sammenhængende arealer de steder, hvor der er tale om unge birke- og ellesumpe (91D0 eller 91E0), som enten er plantede eller opstået ved tilgroning af tidligere lysåben natur. Bortset fra i potentielle højmoser (7110) (hængesække af tørvemosser (7140)) skal gamle eller veludviklede forekomster af elle- og askeskov (91E0) og skovbevoksede tørvemoser (91D0) bevares.

Rydning af skovbevokset tørvemose (91D0) eller elle- og askeskov (91E0) med henblik på genskabelse af rigkær kan ske under forudsætning af, at det samlede areal af skovnaturtyperne opretholdes på nationalt biogeografisk niveau.

Udvidelse af arealet med aktiv højmose (7110) prioriteres på bekostning af nedbrudt højmose (7120), jf. EU-kommissionens udmelding.

Udvidelse af arealet med våd hede (4010) ved at genetablere gunstig hydrologi vil lokalt kunne ske på bekostning af tilstødende arealer med tør hede (4030).

Naturlig dynamisk tilgroning med stilkekrat (9190) kan foregå på arealer med tør hede (4030) og surt overdrev (6230), hvis arealet i en periode er uden drift. På meget begrænsede, udpegede overdrevs- og hedearealer med begrænset naturindhold, kan det vælges, at lade den naturlige succession mod egekrat (9190) reducere arealet af hede (4030) eller surt overdrev (4030).

Reduktionen af arealet med tør hede (4030) og surt overdrev (6230) kan ske under forudsætning af, at arealet af naturtyperne opretholdes på nationalt biogeografisk niveau.

For at sikre levestederne for bæklampret samt de øvrige vandløbstilknyttede organismer og for at skabe kontinuitet for vandløbsnaturen, prioriteres det at fjerne spærringer i vandløb. Opstemninger i vandløb har i området ført til dannelse af mindre forekomster af søbred med småurter (3130), næringsrige (3150) og brunvandede søer (3160). Hensynet til at genskabe ubrudt kontinuitet for vandløb med vandplanter (3260) prioriteres i forhold til de mindre forekomster af sønaturtyperne, der ofte har begrænset naturkvalitet på grund af gennemstrømmende vand og udsatte fisk. Fjernelse af opstemninger med reduktion af søarealet kan ske under forudsætning af, at arealet af naturtyperne opretholdes på nationalt biogeografisk niveau.

1.10 Overvågning

Resultatet af Natura 2000-indsatsen i forhold til udpegningsgrundlag og naturtilstanden bliver fulgt op på gennem det nationale overvågningsprogram, NOVANA, som Miljøministeriet er ansvarlig for. Desuden afrapporterer Danmark bevaringsstatus vedr. habitat- og fuglebeskyttelsesdirektivet til EU-kommissionen hvert 6 år.

Basisanalysen bygger på kortlægningsdata og udgør det nuværende vidensgrundlag om status for områdets udpegningsgrundlag i forbindelse med Natura 2000-planlægningen. Basisanalysen gennemgår systematisk udpegningsgrundlaget med en beskrivelse af status for hver enkelt art, fugl og naturtype. Det er hensigten, at denne analyse opdateres i forbindelse med fremtidige planperioder.

Strategisk MiljøVurdering for forslag til Natura 2000-plan 2022-2027 for Sepstrup Sande, Vrads Sande, Velling Skov og Palsgård Skov (nr.53). Miljøvurderingen sammenfatter Natura 2000-planforslagets påvirkning af miljøet.

Miljøstyrelsen
Tolderlundsvej 5
5000 Odense C

www.mst.dk